

Донецький обласний краєзнавчий музей
сектор науково-освітньої та методичної роботи

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПОГЛИБЛЕНИХ ІНТЕРВ'Ю В РАМКАХ ВИКОНАННЯ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ПРОЄКТУ "РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА
2014-20... РР.: УСНА ІСТОРІЯ"

Автори-укладачі:

С. В. Алексєєв
В. П. Сиротенко
О. В. Муравська
К. О. Азарова
Г. М. Ковальова

КРАМАТОРСЬК – 2021

**ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
СЕКТОР НАУКОВО-ОСВІТНЬОЇ ТА МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В. о. генерального директора Донецького
обласного краєзнавчого музею

Ю. Г. Коваль

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПОГЛИБЛЕНИХ ІНТЕРВ'Ю В РАМКАХ
ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ПРОЄКТУ
«РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА 2014-20... рр.: УСНА ІСТОРІЯ»**

Автори-укладачі:

С. В. Алексєєв, В. П. Сиротенко,
О. В. Муравська, К. О. Азарова,
Г. М. Ковальова

«ОБГОВОРЕНО»

на засіданні науково-методичної ради

« 30 » грудня 2021 р.

КРАМАТОРСЬК – 2021 р.

ЗМІСТ

I	Методичні рекомендації щодо проведення напівструктурованого проблемного інтерв'ю	3
II	Програми інтерв'ю про участь у подіях російсько-української війни (2014-20...рр.).....	11
III	Додатки	15
	3. 1 Персоналія	15
	3. 2 Дозвіл на проведення, зберігання й використання матеріалів інтерв'ю	16
	3. 3 Паспортний лист інтерв'ю	17
	3. 4 Протокол інтерв'ю.....	19
	3. 5 Біограма респондента/ки	21
IV	Перелік супровідної документації та інших матеріалів при оформленні до архіву усної історії.....	22
	Список літератури	24
	Упорядники та автори програм інтерв'ю.....	25

РОЗДІЛ I

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ НАПІВСТРУКТУ- РОВАНОГО ПРОБЛЕМНОГО ІНТЕРВ'Ю

1.1 Загальні положення

Метою усного історичного проєкту «Російсько-українська війна 2014-20...рр.» є зібрання максимально повних усно-біографічних свідчень про учасників та свідків цих подій (дата та місце народження, проживання, освіта, робота, сімейне життя, світогляд, участь у подіях війни, обставини загибелі (воїнів, дітей, родичів) тощо, що мають стати одним із основних джерел для подальших наукових досліджень та комеморації історії цієї війни.

В основі проєкту – метод усної історії, що ґрунтується на розгорнутому біографічному напівструктурованому інтерв'ю на відеокамеру / цифровий диктофон. Такий метод передбачає спілкування між тим, хто запитує (інтерв'юер), і опитуваним (респондент).

Інтерв'ю – це вибудована за певним планом бесіда через безпосередній контакт того, хто бере інтерв'ю, з респондентом з обов'язковою фіксацією відповідей.

Інтерв'ю – це взаємодія. Роль інтерв'юера не зводиться до мовчазної присутності й лише формулювання запитань. Респондент/ка та інтерв'юер є обома творцями інтерв'ю, тому розмова вибудовується як послідовний діалог. Досліднику слід утримуватися від ролі «всезнаючого слухача», не вибудовувати владно-підпорядкованих відносин, не бути експертом чи арбітром і т. п. Інтерв'юер, з одного боку, мінімізує свою присутність і вплив на співрозмовника, щоб не змінювати вибудованої траєкторії розповіді, не провокує, не підказує, а з іншого, – всіяко виявляє своє зацікавлення почутим.

Інтерв'юер відіграє величезну роль у творенні усної історії – скеровує розповідь своїми запитаннями, розкриваючи одні теми й оминаючи інші; навіть мімікою чи жестом може спровокувати респондента/ку доводити чи спростовувати його/її попереднє твердження, нерідко змінюючи таким чином усю подальшу розмову.

Усна історія передбачає отримання суб'єктивних спогадів. Пригадуючи пережите, респондент/ка не просто механічно відтворюють події і почуття з минулого, а неминуче вибудовують свою історію, своє бачення, коли щось зумисне опускається, «забувається», а другорядні події стають центральними, тому що розвиваються довкола співрозмовника.

Респондент/ка конструюють своє минуле відповідно до сучасних реалій – офіційної національної політики, світогляду, соціального статусу, особливостей біографії, зацікавлень, настрою, психічного стану тощо. Однак в усній історії не точна реконструкція подій, а саме вибудована людиною розповідь є цінною для подальшого наративного аналізу. Інша й неприйнятна досліднику позиція теж заслуговує на увагу, тому що вона постала з пережитого особисто респондентом/кою, яке не варто піддавати сумнівам.

1.2 Методика проведення інтерв'ю:

- опитування ведеться за вільним планом;
- опитування відбувається за відсутності сторонніх осіб, що не беруть участь в інтерв'ю;
- місце та умови опитування: квартира, вулиця, соціально-демографічні параметри опитуваного (зазначаються за бажанням);
- опитування відбувається в особистій бесіді й триває 30-40 хв.;
- опитування передбачає виявлення особистого ставлення до будь-якої події/особи. Може супроводжуватися демонстрацією будь-яких відео-, аудіо-, фотоматеріалів.

1.2.1. *Проведення інтерв'ю з особами, що воювали.*

Під час проведення інтерв'ю з особами, що воювали (перебували) в зоні АТО/ООС, варто утримуватися від постановки «прямих» питань (типу «Що відчув...?», «Що пережив, коли побачив...?»), а краще запитати: «На яких ділянках фронту Ви воювали?», «В яких бойових операціях довелося брати участь?», «Чи

маєте бойові нагороди? Яка з них найбільш пам'ятна?», «Які листи Ви отримували від рідних, знайомих? Про що Ви писали їм?», «Чи видавалися «вільні хвилини» та чим любили займатися в цей час?».

1.2.2. *Особливості проведення інтерв'ю з дітьми:*

- обов'язково слід мати письмову згоду від батьків (опікунів) щодо проведення інтерв'ю з дитиною;
- особа, яка дає інтерв'ю, може бути анонімною;
- питання, які можуть бути запропоновані дитині, заздалегідь обговорюються з батьками (опікунами);
- запропоновані питання не повинні викликати в дитини негативні емоції (спогади, асоціації), а отже, повинні формулюватися у вигляді: «А що можна намалювати про (конкретний) день?», «Яку пісню тобі хотілося б заспівати тоді й сьогодні?», «А як би ти зобразив (зобразила) свої почування в той день?», «Які б речі ти поклав (поклала) б із собою в разі від'їзду з домівки?».

Тобто акцент робиться не на події як такі, а на її емоційному сприйнятті, що, власне, й характерно для дитячої пам'яті.

1.3 Організація інтерв'ю

1.3.1. Проведення інтерв'ю складається з чотирьох етапів:

1.3.1.1. *Підготовчий етап:*

- визначаються респондент, можливі родичі, знайомі, які можуть доповнити надану інформацію;
- домовляючись про інтерв'ю, не варто детально розповідати про питальник і перераховувати тематичні блоки;
- обов'язково слід обговорити тривалість інтерв'ю.

1.3.2. Респондента обов'язково слід попередити, що вестиметься запис, який надалі може бути використаний для науково-дослідницької роботи (запис зберігатиметься в архіві Донецького обласного краєзнавчого музею). Якщо респондент цього не бажає, то запис вестиметься анонімно.

1.3.3. *Технічна підготовка до інтерв'ю*

У сучасних умовах для запису можна обрати будь-яку зручну техніку. Слід врахувати однак, що запис може тривати годину-дві, тому не обирати телефон або інший пристрій, який записує файли, наприклад, по 10 хвилин. Це створить незручності під час запису. З електронним файлом потрібно буде працювати (транскрибувати), тому врахувати можливість його перезапису. Для підсилення чіткості звуку на записі можна використовувати додатковий зовнішній мікрофон. Очевидною є перевірка перед інтерв'ю технічного стану апаратури й мікрофонів, заряду батареї чи наявності додаткового комплекту батарейок. Під час безпосереднього запису стежити за якістю запису. Для інтерв'ю необхідно вибрати спокійне місце (щоб не заважали треті особи, не надто шумне місце). Заздалегідь перед записом слід добре (!) ознайомитися з програмою інтерв'ю, щоб надалі вільно почуватися під час розмови і не вишукувати запитань, панічно гортаючи аркуші.

Якщо запис на відеокамеру проводиться оператором, то він повинен стежити за технікою під час розмови й робити необхідні маніпуляції, максимально професійно й уважно ставитися як до респондента та його потреб, так і до інтерв'юера. Це налаштовує на робочий лад та сприяє створенню довірливої атмосфери.

Під час безпосереднього запису бажано працювати з двома мікрофонами – для інформанта та для дослідника, а також стежити за якістю запису.

Важливо вести протокол інтерв'ю (у письмовій формі або усно). Якщо протокол ведеться в усній формі, його необхідно буде перевести у текстову форму вже на етапі підготовки комплекту документів для передавання до електронного сховища / архіву усної історії.

1.4 Проведення нарративної частини інтерв'ю

Під **нарративним** інтерв'ю розуміється якісний метод дослідження, який варто застосовувати в соціології та історії. Це вільна розповідь про життя без

втручання інтерв'юера, який визначає лише загальний напрям очікуваної розповіді. Передбачається, що в ході вільного викладу в пам'яті оповідача асоціативно спливають у першу чергу особистісно значимі епізоди й події, що дозволяє виявити найзмістовніші моменти конструювання його біографічного оповідання.

Формулювання наративного питання.

На початку запису інтерв'ю слід зазначити дату (число, місяць і рік) та місце запису (село/місто, район, область). Після привітання інтерв'юер називає своє прізвище, ім'я, посаду й формулює перше наративне запитання (воно часто дуже загальне й зумисне дублює тематику програми інтерв'ювання, щоб респондент/ка вибудовували свою відповідь на власний розсуд – у певній послідовності, акцентуючи на важливих для них пережитих моментах тощо) з проханням розказати про себе, своє життя.

Якщо респондент/ка розгубився/лася й не знає, з чого розпочинати, то не слід поспішати переходити до запитань. Доречно перефразувати наративне запитання та спробувати домогтися розповіді респондента/ки.

***NB.** Після формулювання наративного запитання інтерв'юер має налаштуватися на вільну, необмежену в часі розповідь респондента/ки, яку не слід зупиняти й перебивати. Перше наративне запитання про себе, своє життя дозволить більше дізнатися про особу, яка записується, а відтак у подальшій розмові коригувати запитання, вибудовувати діалог у руслі, яке дасть змогу співрозмовнику/ці розкритися.*

Часто респонденти губляться з відповіддю на широке вступне питання і просять ставити їм точні запитання з питальника. Дотримання вільної наративної фази інтерв'ю на початку розмови є **вельми** важливим. Адже історичне інтерв'ю – це не детальні питання й такі ж детальні на них відповіді. Респондента/ку ще на самому початку інтерв'ю слід стимулювати до пригадування, осмислення пережитого, оціночних суджень тощо. Упущення вільної вступної розповіді респондента/ки переведе розмову в русло запитання/відповідь. Після кількох таких запитань, особливо коли інтерв'юер їх просто зачитує з аркуша, співрозмовник пе-

рестане розповідати історію свого життя, пережиті події, а вже чекатиме на чергове запитання. У результаті навіть за наявності питальника інтерв'ю виходить сухим і нецікавим, у певний момент навіть уже досліднику надокучити ставити нові запитання.

Під час наративної фази інтерв'ю дослідник має обмежитися активним включенням у розмову – уважно слухати, зберігати візуальний контакт, утриматися від ведення записів, жестами і невербальними знаками виявляти своє зацікавлення розмовою. Дозволяється робити короткі схематичні позначення, виділяти запитання у програмі, які після закінчення наративної вільної частини в подальшому слід буде розвивати. Респондента/ку можна підтримувати короткими фразами: “так-так”, “розумію”, “звичайно”, але в жодному разі “як таке могло статися?”, “це неймовірно!”, “такого не може бути!”.

На етапі *вільної розповіді* варто відразу уточнювати нерозбірливо розчуті назви населених пунктів, прізвища згаданих осіб тощо, якщо ця інформація важлива в дослідженні, однак не зловживати цими уточнювальними запитаннями й не перебивати співрозмовника, змінюючи хід розмови.

Вільна наративна частина інтерв'ю закінчується в той момент, коли респондент/ка, виговорившись, підсумовує: “Мабуть, це все, що можу сказати”, “Поки що це все...” тощо. Якщо вільна фаза тривала недовго й дослідник відчуває потенційну можливість до стимулювання продовження, то можна спробувати знову допомогти людині розговоритися.

1.5 Особливості проведення інтерв'ю після завершення наративної частини

Після завершення розмови про те, що вже згадувалося в наративній частині, інтерв'юер звертається до проблем, про які ще не йшлося в інтерв'ю (При цьому може ставитися необмежена кількість запитань заради уточнення життєвого досвіду респондента. Послідовність цих питань може регулюватися як інтерв'юером, так і тим, хто дає інтерв'ю).

Розмова зазвичай розпочинається зі вступної фрази: «В іншому випадку йшлося про... А що Ви можете сказати про це?» Далі інтерв'юер ставить наступні

запитання з подальшим уточненням і детальним описом окремих моментів розповіді респондента/тки, які його цікавлять. Інколи запитання інтерв'юера може спричинити згадування респондентами нової інформації, що не простежувалася раніше. Це сприяє уточненню та розширенню тематики програми інтерв'ю, кінцевий варіант якої з кожним новим інтерв'ю коригується і вдосконалюється. Формулюючи запитання нових тематичних блоків, необов'язково дотримуватися їхньої послідовності в розробленому питальнику, отже, необхідно рухатися за послідовністю розповіді, коли відповіді на одні запитання дозволяють поставити наступні. Не слід наполягати на відповідях на запитання, якщо помітно, що респондент/ка не бажає про це говорити або відчувається психологічна втома.

1.6 Вимоги до письмового оформлення інтерв'ю

Аудіотекст інтерв'ю обов'язково дублюється в письмовому вигляді. При цьому здійснюється його транскрибування – дослівна передача мовної інформації зі збереженням емоційних реакцій та інтонаційних особливостей. *Транскрипт* є основним джерелом роботи усних істориків.

Умовні позначення, що використовуються при транскрибуванні тексту:

- *слово* – вимовлені тихіше слова;
- сло- – обірване слово;
- ... – обірване речення;
- ...<>... – різкий перехід від теми до теми;
- [слово] – респондент та інтерв'юер говорять одночасно;
- <-> – пауза (нетривала);
- <--> – пауза (тривала);
- <---> – пауза (дуже тривала): може викликатися емоційно-психологічним станом респондента/ка, супроводжуватися невербальними явищами (жести, міміка), може обумовлюватися ситуацією (поява сторонньої особи під час проведення інтерв'ю);
- (?????) – незрозуміле слово;

- ?слово? – слово незрозумілого значення;
- (слово) – слово, яке напівпочуте-напіввідгадане.

Супровідна документація:

- персоналія (**Додаток 1**);
- дозвіл на проведення, зберігання й використання матеріалів інтерв'ю, складений у двох примірниках (один примірник залишається в особи, яка давала вам інтерв'ю) (**Додаток 2**);
- паспортний лист інтерв'ю (**Додаток 3**);
- протокол інтерв'ю (**Додаток 4**);
- біограма респондента/ки (**Додаток 5**).

РОЗДІЛ II

ПРОГРАМИ ІНТЕРВ'Ю З УЧАСНИКАМИ / ОЧЕВИДЦЯМИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Вступне слово інтерв'юера до першої наративної частини інтерв'ю

- Зазначення дати і місяця запису, представлення
- Сьогодні ... (вказіть дату, місяць і рік та місце запису інтерв'ю (село/місто, район, область)).
- Доброго дня, мене звати (прізвище та ім'я), я є науковим співробітником Донецького обласного краєзнавчого музею й беру участь у записі усних свідчень, пов'язаних із російсько-українською війною.

Вступ до наративної частини інтерв'ю

- Представтесь, будь ласка, та розкажіть про себе (прізвище, ім'я, по батькові, скільки років, звідки родом, рід занять, місце проживання).

Друга частина інтерв'ю

Запитання-уточнення

2. 1. Питання для внутрішньо переміщених осіб (переселенців):

1. Яку реакцію на події Євромайдану Ви спостерігали у мешканців Вашого міста (населеного пункту)?
2. Чи слідували Ви за місцевими ЗМІ? Як вони висвітлювали події Євромайдану?
3. Як Ваше найближче оточення сприймало події Євромайдану?
4. Що Ви можете розповісти про своє життя до переїзду на територію, підконтрольну Україні?
5. Як Ви сприйняли звістку про захоплення російсько-сепаратистськими підрозділами Вашого населеного пункту?
6. Як Ви наважились на переїзд?
7. Що мотивувало Ваш виїзд на українську територію?
8. Що допомогло Вам адаптуватися на новому місці?

9. Які зміни Ви помітили та відчули у собі після переїзду?
10. Що залишилося у Вас на тимчасово окупованих територіях?
11. Чи залишилися у Вас родичі, знайомі на тимчасово окупованих територіях?
Чи підтримуєте Ви з ними зв'язки? В який спосіб?
12. Як Ви вирішували побутові питання у зв'язку зі зміною місця проживання?
13. Чи розглядаєте Ви повернення на свою малу «батьківщину»? За якої умови це було б можливим?
14. Що Ви би могли порадижити людям, які опинилися у подібній ситуації?

2. 2. Питання для учасників бойових дій:

1. Як Ви опинились в зоні проведення АТО?
2. Чим було обумовлено Ваше рішення поїхати в зону бойових дій?
3. У якому військовому підрозділі Ви перебували?
4. Як складались Ваші взаємини з бійцями Вашого військового підрозділу?
5. У яких населених пунктах Ви проходили військову службу?
6. Скільки часу Ви перебували у зоні бойових дій?
7. Чи мали Ви до відрядження в зону АТО досвід перебування в зонах бойових дій?
8. Як складались Ваші взаємини з бійцями інших військових підрозділів?
9. Чи спілкувалися Ви з місцевими жителями? Як до Вас ставилось місцеве населення?
10. Перебуваючи на фронті, чи мали Ви можливості спілкуватися з Вашими рідними, про що Ви з ними говорили?
11. Чи потрібна індивідуальна допомога бійцям, які повернулись із зони бойових дій?
12. Чи зверталися Ви за такою допомогою?
13. Щоб Ви порадили бійцям, які поїдуть в зону бойових дій?
14. Про що б Ви хотіли розповісти рідним, друзям, знайомим, школярам/студентам, повернувшись з війни?

2. 3. Питання особам, які проживали на тимчасово окупованих територіях Донеччини та Луганщини:

1. Як Ви сприйняли звістку щодо захоплення Вашого населеного пункту сепаратистськими підрозділами?
2. Що змінилося у Вашому житті, коли Ваш населений пункт окупували російсько/сепаратистські військові угруповання?
3. Чому Ви вирішили залишитися під окупацією?
4. Чи залишали члени Вашої родини місто під час окупації?
5. Опинившись на окупованій території, чи розглядали Ви можливість зміни місця проживання?
6. Які труднощі Ви відчували під час тимчасової окупації?
7. Чи відчували Ви небезпеку за власне життя?
8. Чи мали Ви надію, що українська влада повернеться у Ваше місто?
9. Коли було звільнено Ваш населений пункт? Чим цей день запам'ятався?
10. Що змінилося у Вашому місті після повернення української влади?

2. 5. Питання для волонтерів:

1. Чи вважаєте Ви себе волонтером?
2. Що надихнуло Вас до волонтерської діяльності?
3. Як Ви почали свою волонтерську діяльність?
4. Як найближче оточення сприйняло Ваше рішення щодо добровільної волонтерської участі?
5. Чи мали Ви такий досвід раніше, до російсько-української війни?
6. Розкажіть свою історію доброї волі від початку війни?
7. До якого добровольчого формування Ви належали?
8. Чим саме Ви допомагали?
9. Яких саме речей потребували українські воїни на передовій?
10. Що допомогло адаптуватися в нових і небезпечних для Вас умовах?
11. Яким чином Ви долали труднощі, з якими Вам довелося зіткнутися під час надання допомоги?

12. Очевидцем яких подій російсько-української війни Ви були під час здійснення своєї волонтерської діяльності?
13. Що підтримувало Вас і допомогло не припинити цю потрібну справу?
14. Які зміни Ви, можливо, відчували в собі під час надання допомоги?
15. Чи сприяла держава у Вашій добрій справі? Як саме?
16. Який набутий досвід став у нагоді у Вашому подальшому житті?
17. Що б Ви порадили людям, які вирішили реалізувати свою громадянську позицію шляхом надання добровільної допомоги?

2. 6. Питання для військових медичних працівників:

1. Як Ви стали військовим лікарем?
2. Як Ви потрапили в зону проведення АТО?
3. Як Ви себе почували під час перебування на передовій?
4. Що допомагало Вам адаптуватися до нових і небезпечних для життя умов?
5. На яких ділянках лінії розмежування Ви надавали медичну допомогу?
6. Де і в яких умовах Ви проживали?
7. Яку саме допомогу Ви надавали?
8. Як була організована Ваша робота на передовій?
9. Чи мали Ви досвід роботи в військових шпиталях?
10. Які, на Вашу думку, особливості роботи в польових шпиталях?
11. Лікарі якої кваліфікації працювали разом із Вами на передовій?
12. З якими труднощами Вам довелося зіткнутися під час надання допомоги?
13. Від кого надходила допомога медикам, які перебували на передовій? Яка саме?
14. Якого особистого та професійного досвіду Ви набули, що став у пригоді в подальшому житті?
15. Що б Ви розповіли та/ або порадили своїм колегам, які опинилися в зоні бойових дій із метою надання медичної допомоги?

Проект _____
Дата інтерв'ю _____ Опитувач _____
Шифр: _____ Дата шифрування: _____

ПЕРСОНАЛІЯ

Прізвище, ім'я, по батькові _____

Прізвище від народження _____

Домашня адреса _____

Телефон, електронна адреса _____

Дата народження _____ Місце народження _____

Професія, посада, місце роботи _____

Інші важливі відомості _____

Сімейний стан _____

Інформація про дітей _____

Інформація про батьків _____

Примітки _____

ДОЗВІЛ НА ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ІНТЕРВ'Ю

(заповнюється у 2-х екземплярах: один – для архіву, другий – для респондента)

РЕСПОНДЕНТ

Ім'я, прізвище, по батькові _____

Місце роботи, посада _____

Домашня адреса _____

Телефон, електронна пошта _____

КОМЕНТАРІ ЧИ ПОБАЖАННЯ РЕСПОНДЕНТА ЩОДО УМОВ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ ІНТЕРВ'Ю:

Місце інтерв'ю: _____

Дата інтерв'ю: _____

«Я, _____, дозволяю використовувати матеріали проведеного зі мною інтерв'ю відповідно до моїх коментарів чи побажань у науково-дослідній діяльності Донецького обласного краєзнавчого музею в межах роботи над проєктом «Російсько-українська війна 2014-20.. рр.: усна історія».

Я _____ (даю/не даю) дозвіл на оприлюднення матеріалів мого інтерв'ю (аудіо-/відеозаписів, транскрибованої копії).

Мені відомо, що матеріали мого інтерв'ю зберігатимуться в архіві сектору сучасної історії Донецького обласного краєзнавчого музею.»

ІНТЕРВ'ЮЕР: _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Контактний телефон інтерв'юера _____

(підпис респондента)

(підпис інтерв'юера)

Місце збереження матеріалів інтерв'ю: Архів сектору сучасної історії Донецького обласного краєзнавчого музею.

Опис матеріалів, отриманих від інтерв'юера: _____

Завідувач сектору сучасної історії _____

(ПІБ, підпис)

(дата)

Проект _____
 Дата інтерв'ю _____ Опитувач _____
 Шифр: _____ Дата шифрування: _____

ПАСПОРТНИЙ ЛИСТ ІНТЕРВ'Ю

Дата інтерв'ю	
Місце проведення інтерв'ю	
РЕСПОНДЕНТ:	
Прізвище, ім'я, по батькові	
Дата, місце народження	
Адреса, телефон	
Доступ до інформації (відкритий, частковий, закритий, анонімний)	
Походження, склад родини	
Освіта, спеціальність	
Професія, посада, місце роботи	
ІНТЕРВ'ЮЕР:	
Прізвище, ім'я, по батькові	
Адреса, телефон	

ІНТЕРВ'Ю

Загальна тривалість запису	
Зміст (анотація) інтерв'ю (детальний перепис тематики й сюжетів розмови)	
Ставлення респондента/тки до питань, готовність дати інтерв'ю	
Примітки й коментарі	

ПРОТОКОЛ ІНТЕРВ'Ю

Місце проведення _____

Інтерв'юер _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Дата проведення _____

Початок проведення (час) _____

Тривалість проведення _____

Короткий опис інтерв'ю:

Особисті враження від інтерв'ювання (щирість і відкритість оповідачів, «ситуації інтерв'ю» (атмосфера спілкування довірлива, розмірена / стрибкоподібна / нервова та ін.)).

Опис умов проведення інтерв'ю (комфортність для оповідача, комфортність для інтерв'юера та ін.).

Особи, котрі були присутні під час запису інтерв'ю (якщо такі були), можливий їхній вплив на розмову.

Ставлення оповідачів до запрошення на інтерв'ю.

БІОГРАМА РЕСПОНДЕНТА/ТКИ

Ми, Донецький обласний краєзнавчий музей, щиро вдячні Вам за співпрацю і просимо заповнити (може заповнити інтерв'юер зі слів респондента/тки) цю анкету, дані з якої є цілком конфіденційними і будуть використані нами виключно у науково-дослідних цілях.

Прізвище _____

Ім'я _____

По батькові _____

Дата народження, вік (повних років) _____

Місце народження (село/місто, район, область) _____

Місце проживання _____

Освіта, спеціальність _____

Професія _____

Місце роботи, посада _____

Національність _____

Сімейний стан _____

Перелік супровідної документації та інших матеріалів при оформленні до архіву усної історії

1. Диск (CD-R, CD-RW/електронний носій інформацій – жорсткий диск) з електронними файлами (УВАГА! Обов'язково перевірити диск на наявність і доступність усіх матеріалів):

- 1) звуковий файл (запис) інтерв'ю;
- 2) електронний варіант транскрипту (розшифрування) інтерв'ю;
- 3) персоналія;
- 4) паспортний лист інтерв'ю;
- 5) протокол інтерв'ю;
- 6) біограма респондента/ки (особи, яка давала Вам інтерв'ю);
- 7) електронні фотографії особи (персональні, родинні), яка давала Вам інтерв'ю (за згодою) та фотографії процесу запису (нехай третя особа сфотографує процес запису інтерв'ю).

Диск вкласти у підписаний паперовий конверт для дисків (підпис: назва проекту та прізвище й ініціали респондента/тки) і прикріпити (акуратно приклеїти) до внутрішньої сторони паперової папки, яка міститиме перераховану нижче супровідну документацію.

2. Супровідна документація до інтерв'ю (у папці міститься в окремому файлі):

- 1) персоналія (бланк додається);
- 2) дозвіл на використання матеріалів інтерв'ю, складений у двох примірниках (один примірник залишається в особи, яка давала Вам інтерв'ю) (бланк додається);
- 3) паспортний лист інтерв'ю (бланк додається);
- 4) протокол інтерв'ю (бланк додається);
- 5) біограма респондента/тки (особи, яка давала Вам інтерв'ю) (бланк додається).

3. Роздрукований транскрипт (розшифрування) інтерв'ю (оформлений згідно зі зразком, який додається) (у папці міститься в окремому файлі).

4. Питальник інтерв'ю, який респондент/ка обрали для інтерв'ю (зразки питальників додаються) (у папці міститься в окремому файлі).

5. Роздруковані фото респондента (за згодою) та фотографії процесу запису (зроблені під час запису інтерв'ю) (у папці міститься в окремому файлі).

6. Родинні фотографії, листи та інші документи, важливі для інтерв'ю (оригінали або якісні копії) (у папці містяться в окремому файлі). На звороті кожної фотографії слід зазначити дату, місце і хто зображений, за яких подій/обставин сфотографовано.

7. Паперова папка на зав'язку, в якій містяться всі вище перераховані матеріали. Папку підписати – наклеїти аркуш А 5 з такою інформацією:

- **назва проєкту** (вказати за назвою програми/питальника інтерв'ю);
- **респондент/ка** (вказати прізвище, ім'я, по батькові);
- **рік і місце народження;**
- **дата і місце проведення інтерв'ю;**
- **інтерв'юер** (вказати прізвище, ім'я, по батькові).

Список літератури

1. Грінченко Г. Г. Усна історія: методичні рекомендації з організації дослідження: для студентів і аспірантів. - Х.: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2007. - 28 с.
2. Усна історія України: навч. посібник / Б. Черномаз. — Київ: Талком, 2019. — 160 с.
3. Довбня О. А. Матеріали до запису поглиблених інтерв'ю в рамках виконання науково-дослідного проекту «Регіональний вимір Євромайдану: усна історія». – Краматорськ: ДОКМ, 2020. – 24 с.
4. Онишко Л. Топоси гідності. Небесня Сотня в оповідях родичів, товаришів (усно історичний проєкт): методичні рекомендації для інтерв'юера. – К.: НМРГ, 2019. – 10 с.
5. Кісь О. Усна історія: становлення, проблематика, методологічні засади. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uamoderna.com/images/archiv/11/2_UM_11_Vstup_Kis.pdf
6. Жива історія: методичні рекомендації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ustnayaistoriya.info/wp-content/uploads/2017/07/oral-history_metodicka-doporuceni_21x21cm.pdf
7. Серєда В., Малєс Л. Усна історія як метод і методологія: деякі проблеми створення та інтерпретації усно історичних джерел // Україна модерна — 2007. - №11 — С. 159-165.
8. Навчальні матеріали до запису поглиблених інтерв'ю в рамках виконання науково-дослідного завдання з курсу «Історія України другої половини ХХ – початку ХХІ століття» / Упорядники Г. Боднар, В. Качмар, О. Лукачук. – Львів, 2017. – 76 с.
9. Кісь О. Усна історія в сучасній Україні: здобутки і виклики часу. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.boell.org/uk/2017/01/16/usna-istoriya-v-suchasniy-ukrayini-zdobutki-ivikliki-chasu>

Упорядники та автори програм інтерв'ю

1. Алексєєв С. В., канд. істор. наук., доц., завідувач сектору науково-освітньої та методичної роботи Донецького обласного краєзнавчого музею;
2. Сиротенко В. П., канд. філолог. наук, доц., заступник генерального директора з наукової роботи Донецького обласного краєзнавчого музею;
3. Муравська О. В., завідувачка сектору сучасної історії Донецького обласного краєзнавчого музею;
4. Азарова К. О., наукова співробітниця сектору сучасної історії Донецького обласного краєзнавчого музею;
5. Ковальова Г. М., канд. філолог. наук, доц., молодша наукова співробітниця сектору сучасної історії Донецького обласного краєзнавчого музею.